herpy

SKILDPADDER

Balkan Terrapin

Mauremys rivulata

Mauremys rivulata er en mellemstor, dagaktiv ferskvandsskildpadde fra Balkan og det østlige Middelhavsområde. Hunnerne når omkring 24 cm skjoldlængde, hannerne omkring 19 cm. Arten er hårdfør og tåler mange slags vand, men kræver et stort, filtreret akvaterrarie med en varm solplads og UVB. Om sommeren kan den holdes udendørs i en lukket dam.

Familie: Geoemydidae Tidligere navn: *Mauremys caspica rivulata; Emys rivulata* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**15-24 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**20-30 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Semi-akvatisk**
Biotop	**Vådområde**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**170 × 70 × 65 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Hotspot	**30-35 °C**
Temperatur, nat	**20-24 °C**
Luftfugtighed	**50-70 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 25-40 cm
Vandtemperatur	**21-27 °C**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter, færdigfoder, planter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**4-10 æg**
Kuld pr. år	**2-3**
Inkubation	**49-77 dage** ved 27-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke vurderet (NE)**

Ikke på CITES-listerne og ikke i EU's bilag A-D (kontrolleret mod slægts- og familielistninger).

Om arten

Mauremys rivulata er en mellemstor ferskvandsskildpadde, der tilbringer det meste af livet i vandet, men soler sig på bredder og drivende genstande. Alle mål i teksten er skjoldlængden (carapax). Hunnerne bliver op til omkring 24 cm, hannerne op til omkring 19 cm. Skjoldet er fladt og let hvælvet med en tydelig køl langs midten, som er kraftigst hos unge dyr og ofte næsten forsvinder hos voksne. Voksne dyr er som regel ensfarvet brune eller olivengrønne med svag eller ingen tegning. Unge dyr har rødbrune eller gullige, uregelmæssige netmønstre på skjoldet. Bugskjoldet er mørkt til sort hos unge dyr og lysner med alderen, og broen mellem rygskjold og bugskjold er mørk. Snuden og halsen har tynde striber, som kan mangle helt. Forbenene har fem kløer, bagbenene fire.

Hannen er fladere end hunnen og har et let indadbuet bugskjold og en længere hale med bredere rod. Nyklækkede unger måler 3-4 cm.

Arten blev tidligere regnet som en underart af *Mauremys caspica*. Genetiske undersøgelser har bekræftet, at der er tale om to arter, som lever i hvert sit område og kun krydser sig meget sjældent, hvor de mødes i det nordvestlige Tyrkiet og nær grænsen mellem Tyrkiet og Syrien. Farven på broen og tegningen på bagbenene adskiller dem: *M. rivulata* har mørk bro og ingen gule tværstriber på bagbenene. I handlen kan arten stadig optræde under det ældre navn *M. caspica rivulata*.

Arten er hårdfør og tåler mange vandtyper, og slægten er intelligent og nysgerrig. Levetiden i fangenskab er ikke kendt for arten; 20-30 år er et skøn for en ferskvandsskildpadde af denne størrelse.

Udbredelse og levested

Mauremys rivulata findes på Balkan og i det østlige Middelhavsområde: fra Kroatiens kyst, Serbien, Montenegro og Albanien gennem det meste af Grækenland (blandt andet Kreta, Korfu, Lesbos, Limnos og Kos), det sydøstlige Nordmakedonien og det sydlige Bulgarien til Marmarahavet, videre over Cypern og det vestlige og sydlige Tyrkiet til Syrien, Libanon, det nordvestlige Jordan, det nordlige og centrale Israel og Vestbredden. Forekomsten i Bosnien-Hercegovina er ikke bekræftet og er ikke med på kortet.

Udbredelsen følger det varme middelhavsklima. Arten mangler i bjergrige og tørre egne i den sydlige del af området. I øst støder den op til *M. caspica*, og de to arter er stort set adskilt geografisk.

> **Oprindelig udbredelse:** Albanien, Bulgarien, Kroatien, Cypern, Grækenland, Israel, De palæstinensiske områder, Jordan, Libanon, Nordmakedonien, Montenegro, Serbien, Syrien og Tyrkiet.

LEVESTED

Mauremys rivulata lever i mange slags ferskvand: floder og bække med svag strøm, periodiske damme, søer, brakke kystlaguner, afvandingsgrøfter, kunstvandingskanaler og reservoirer. Den findes sjældent i hurtigt strømmende vand. Den tåler surt, basisk, forurenet og brakt vand og kan forekomme i meget store tætheder. Den tåler også havvand, så stræder og åbent hav er ingen væsentlig hindring for dens spredning.

Unge dyr holder sig i lavt, mudret vand med megen vegetation, hvor de er bedst beskyttet. Voksne dyr ses oftere i dybere, klarere vand. Dyrene soler sig på bredder og flydende genstande og dykker hurtigt ned i vegetationen eller mudderet, når de forstyrres.

Arten æder ikke, når vandet er koldere end omkring 13 °C eller varmere end omkring 30 °C, og ved luftens temperatur over 36 °C ses dyrene flyde lige under overfladen for ikke at blive for varme. Tørrer dammene ud om sommeren, graver dyrene sig ned og overlever sommerdvale (estivation), eller de vandrer til andet vand. I de nordlige dele af udbredelsesområdet går dyrene i vinterhvile. I de tempererede egne foregår parringen fra november til april med højdepunkt i januar-februar, og æglægningen sker fra maj til slutningen af juli.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

Hold dyret i et stort akvaterrarie, et kar eller en lukket dam, ikke i et almindeligt terrarie. Pasningen af *Mauremys rivulata* er kun sparsomt beskrevet, så temperaturer, lys, fodring og holdform her bygger på den nært beslægtede *Mauremys reevesii* og de øvrige *Mauremys*-arter fra Middelhavet.

Vandmængden bestemmer størrelsen: der skal være mindst ca. 15 liter vand pr. cm skjoldlængde, og vanddybden skal mindst svare til skjoldlængden. En hun på 24 cm skal altså have mindst 360 liter vand og en han på 19 cm omkring 285 liter, og landdelen kommer oveni. Boksens mål, 170 × 70 × 65 cm, giver et vandparti på 130 × 70 cm med 40 cm vand (omkring 360 liter), en landdel på 40 × 70 cm og 25 cm kant over vandet. Hver ekstra voksen kræver mere vand og flere solpladser. Større er altid bedre.

Vand er tungt: 360 liter vejer 360 kg, så placér opstillingen på et gulv, der kan bære den. Landdelen skal være stor nok til, at hele dyret kommer helt op af vandet og tørrer. Byg den som en hylde eller en strandbred med en ru rampe, så dyret kan kravle op i stedet for at svømme op til overfladen. Natursten, rødder og færdige flydeplatforme er egnede. Unge dyr svømmer dårligere end voksne og skal have lavere vand og lette veje op.

Vandet renses af et kraftigt udvendigt filter, der både filtrerer mekanisk og biologisk. I store kar og damme egner et filter af koi-typen med lag af skum og en pumpe sig godt, gerne med en UV-C-enhed, der holder algevæksten og smittetrykket nede. Om sommeren er en udendørs dam det bedste, hvis den er lukket mod flugt og rovdyr med hegn ned i jorden og net over toppen. Sæt aldrig dyret ud i naturen.

TEMPERATUR

Vandet skal være 21-27 °C. Luften over vandet skal være 24-29 °C, og overfladen på solpladsen skal nå 30-35 °C, målt med et infrarødt termometer. Om natten kan temperaturen falde omkring 3 °C, og om vinteren lidt mere. Varm solpladsen op med en halogenlampe i en dyb kuppel med keramisk fatning, og sæt vandvarmeren bag en plastskærm, så dyret ikke brænder sig, og med et automatisk sluk.

I naturen æder arten kun ved vandtemperaturer fra omkring 13 til omkring 30 °C, og ved lufttemperaturer over 36 °C risikerer den overophedning. Der skal derfor være både varme og kølige steder i opstillingen.

Vinterhvile er naturlig i den nordlige del af udbredelsen, men kunstig vinterhvile er ikke nødvendig i fangenskab: dyret retter sig efter de små årstidsskift i temperatur og lys. Ønsker du alligevel at give dyret en vinterhvile, så tal først med en dyrlæge med erfaring i krybdyr.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Skildpaddens fugtighed er vandet selv. Luftens relative fugtighed er ikke dokumenteret for arten, og 50-70 % i rummet er et skøn. Det afgørende er vandets renhed: dyret afgiver afføring og foderrester i vandet, så det bliver hurtigt snavset.

Brug et kraftigt filter, fjern foderrester med et net efter fodring, og skift en del af vandet jævnligt. Brug vand uden klor, fx behandlet med vandbehandlingsmiddel. Arten tåler i naturen forurenet og brakt vand, men det er ingen grund til at udnytte det i fangenskab.

VAND OG VANDKVALITET

Vandet er dyrets opholdssted, så det skal være dybt, rent og varmt. Vanddybden skal mindst svare til skjoldlængden, og 25-40 cm passer til voksne dyr; unger skal have lavere vand. Temperaturen er 21-27 °C (se Temperatur). Dybden skal give plads til at svømme frit og vende sig, men dyret skal altid have en let vej op til overfladen.

Filtret skal både filtrere mekanisk og biologisk. Den mekaniske del fjerner foderrester og afføring; den biologiske del, med skum eller keramiske ringe, huser bakterier, der nedbryder giftigt kvælstofaffald. Vælg et udvendigt tøndefilter, der er beregnet til mindst 2-3 gange vandmængden. Rens filtret jævnligt, og skyl filtermediet i vand fra karret, ikke fra hanen, så bakterierne bevares. Sæt al elektrisk udstyr ved vandet til en fejlstrømsafbryder (HPFI-relæ), og tag stikket ud med tørre hænder, før du rører ved filtret.

LYS OG UVB

UVB er en nødvendighed: det gør det muligt for dyret at danne D3-vitamin, optage kalk og få et sundt skjold. Ferguson-zonen er ikke dokumenteret for arten; zone 3 er et skøn ud fra, at arten soler sig meget. Brug et T5 HO-rør med reflektor over solpladsen. Afstanden fra røret til dyrets ryg følger rørets forskrift; der må ikke være glas eller plast mellem rør og dyr, og UVB-rør mister styrke og skal skiftes jævnligt.

Solpladsen tørrer også huden og skjoldet, så hudafskalning forløber normalt, og den løsner parasitter. Mangler solpladsen, kan det give hudinfektioner, skjoldrod og ørebylder. Lyset skal være tændt omkring 12 timer i døgnet. Direkte sollys er bedst, men kræver skygge, så dyret ikke overophedes.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Mauremys rivulata er altædende. I naturen er unge dyr overvejende kødædere, mens voksne i højere grad æder planter. Føden omfatter vandplanter, trådalger, insektlarver, orme, snegle, krebsdyr, haletudser og små fisk samt ådsler. Arten æder under vand; kast maden i karret.

Giv kvalitetspellets til vandskildpadder som base, med omkring 30-40 % protein, under 20 % fat og et forhold mellem kalk og fosfor på mindst 2:1. Supplér med regnorme, snegle fra opdræt, insekter, fiskestykker og bladgrønt som endivie, escarole, romersalat og grønkål. Fodring 3 dage om ugen passer til voksne dyr; hyppigere fodring giver for hurtig vækst og dårligere vandkvalitet.

Tilskud af kalk og vitaminer vaskes hurtigt af i vand. Træk dem ind i foder, der er opblødt i en opløsning, eller dryss dem på foder, der gives uden for karret. Fjern foderrester efter fodring.

Læs mere: Opdræt af haletudser

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Mauremys rivulata er dagaktiv og sky: den dykker lynhurtigt, når den forstyrres. Slægten er intelligent og lærer at forbinde dig med mad. Dyret bryder sig ikke om at blive håndteret. Hold det fast under skjoldet med begge hænder, og vask hænder grundigt bagefter. Slægten kan afgive en ildelugtende væske, når dyr tages op.

Som regel holdes dyret alene. To dyr kan holdes sammen, hvis der er plads nok og solpladser til begge. Hunner kan få kraftige bid i ansigt og hals under parringen, så de skal overvåges. Hanner kan være aggressive over for hinanden. Et dyr, der hele tiden svømmer langs glasset, har ofte for lidt plads.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen er fladere end hunnen, har et let indadbuet bugskjold og en længere hale med bredere rod. Hannen bliver mindre end hunnen: op til omkring 19 cm mod omkring 24 cm. Alder og størrelse ved kønsmodenhed er ikke kendt. Kønsforholdet i naturen er omkring 1:1.

PARRING

Parringen foregår normalt i vandet og kan i sjældne tilfælde finde sted på land. Hunnen kan få kraftige bid i ansigt og hals, så parret skal overvåges, og der skal være plads til, at hunnen kan komme væk. I de tempererede egne er dyrene kønsaktive fra november til april med højdepunkt i januar-februar; i koldere egne kommer parringen senere. Hvordan sæsonen forløber i fangenskab, er ikke kendt.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 4-10 æg pr. kuld, ca. 22 × 36 mm, og 2-3 kuld pr. sæson afhængigt af klimaet. I naturen lægger hun fra maj til slutningen af juli i sand eller blød jord nær vandet. En hun skal have en kasse med sand eller jord på landdelen, så hun kan grave en rede. Er der ikke noget sted at lægge, kan hun blive ægbundet og skal til dyrlæge.

INKUBATION

I naturen klækker æggene efter 49-77 dage, altså 7-11 uger. Til kunstig rugning passer 27-30 °C og 75-90 % luftfugtighed, hvor æggene klækker efter 65-75 dage; tallene er lånt fra de beslægtede *Mauremys caspica* og *Mauremys leprosa*. Om kønnet afhænger af rugetemperaturen, er ikke kendt for arten.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er 3-4 cm ved klækningen. I naturen holder de sig i lavt, mudret og plantebevokset vand og er først og fremmest kødædere; de lever af insektlarver og andre smådyr. Hold unger i lavt vand med en let rampe og masser af planter eller skjul. Vandtemperaturen for unger er ikke kendt; de voksnes 21-27 °C passer. Hold unger adskilt fra voksne dyr og sørg for, at alle får foder.

Sundhed og typiske fejl

Skildpadder skjuler sygdom, så vær opmærksom på ændringer. Vej og mål dyret jævnligt, og før en logbog over vægt, appetit og adfærd. Pludseligt vægttab er ofte det første tegn på sygdom.

Typiske problemer og fejl i pasningen: - Beskidt vand: vandet bliver hurtigt en sundhedsrisiko, hvis filtret er for svagt, eller vandet ikke skiftes. - Mangel på UVB eller kalk, som giver blødt, deformeret skjold og knoglesygdom. - Mangel på solplads, som giver hudinfektioner, skjoldrod og ørebylder. - For hyppig fodring, som giver for hurtig vækst og dårlig vandkvalitet. - Forkert indretning, hvor dyret ikke kan komme op af vandet.

Alle krybdyr kan være symptomfrie bærere af *Salmonella* og smitte mennesker. Vask hænder før og efter kontakt med dyret, vand og udstyr. Efter et bid skal såret skylles under rindende vand og rengøres med mild sæbe.

Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser, har åben mund eller virker sløvt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.